

Institut for Retsmedicin

Årsberetning 2015

Institut for Retsmedicin i Aarhus varetager retsmedicinske myndighedsopgaver for politikredsene i Nordjylland, Midt- og Vestjylland, Østjylland og Sydøstjylland. Hvert år udarbejdes en opgørelse over de gennemførte retsmedicinske undersøgelser ved instituttet. Herunder findes links til information om udviklingen inden for hver enkelt undersøgelsestype. Årsberetningen indeholder desuden information om bidragsydere til instituttets forskning og undervisning.

Undersøgelsestyper:

Findestedsundersøgelser

Findestedsundersøgelserne vedrører væsentligst drabssuspekterede dødsfald. Det er vigtigt for obducenten allerede på gerningsstedet at kunne se afdøde, medvirke til sikring af spor og dødstidsbestemmelse. Findestedsundersøgelser er særdeles vigtige af hensyn til en senere vurdering af sagen samt i tilfælde, hvor en retsmediciner indkaldes som sagkyndigt vidne.

Antal

Antal findestedsundersøgelser/ligbesigtigelser med efterfølgende retslægeligt ligsyn: 49
42 af undersøgelserne blev efterfulgt af obduktion.

Findestedsundersøgelser gennem de senere år



Identifikationer

Identifikationsprocedure

Når afdøde er uidentificeret ved obduktionens påbegyndelse, foretages identifikationsprocedure.

Antal identifikationsprocedurer: 35

Instituttet har i disse tilfælde samarbejdet med:

Adj. professor MSO, ph.d. Dorte Arenholt Bindlev, Institut for Retsmedicin, Aarhus Universitet

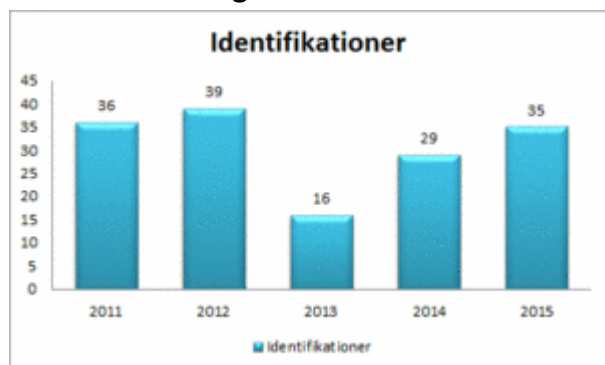
Lektor, ph.d. Alan Richards, Institut for Odontologi, Aarhus Universitet

Ph.d. studerende Line Staun, Institut for Odontologi, Aarhus Universitet

Lokale politimyndigheder

Rigspolitiets Eftersøgnings- og Identifikationssektion

Identifikationer gennem de senere år

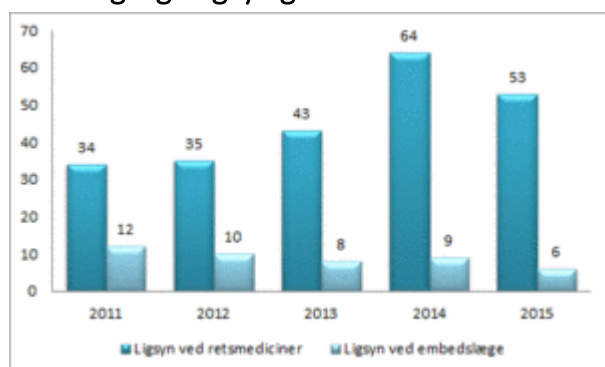


Ligsyn

Visse dødsfald kræver ifølge sundhedsloven afholdelse af et retslægeligt ligsyn. Dette afholdes som oftest af en embedslæge i samarbejde med politiet. I visse tilfælde, eksempelvis ved findestedsundersøgelser, afholdes ligsynet imidlertid af en retsmediciner. I figuren herunder fremgår antallet af ligsyn afholdt af en retsmediciner, samt antallet af ligsyn hvor instituttets retsmedicinske teknikere har assisteret embedslæge og politi ved et ligsyn.

Antallet af retslægelige ligsyn afholdt af embedslæge og politi uden instituttets bistand er ikke angivet i figuren. For oplysninger herom henvises til Sundhedsstyrelsen.

Retslægelige ligsyn gennem de senere år

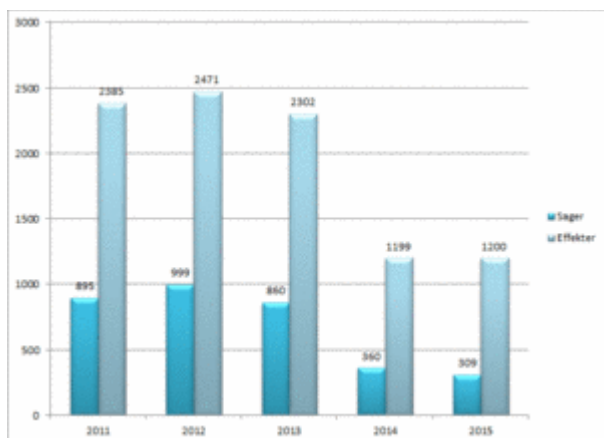


Narkotikaundersøgelser

Instituttet undersøger pulvere, tabletter, væsker og plantemateriale for indhold af euforiserende stoffer, præstationsfremmende stoffer (doping) og lægemidler. Foruden en præcis fastlæggelse af stofmængden, bestemmes stoftypen, renheden og eventuelle tilsætnings- og fyldstoffer i prøven. Instituttet udfører endvidere specialanalyser som sporanalyser og sammenligninger af narkotika samt individuelt tilpassede undersøgelser i sager af speciel politimæssig interesse.

Af figuren herunder fremgår hhv. antallet af sager og effekter som politiet indsendte til undersøgelse det forgangne år. Ikke alle beslaglagte effekter sendes til retskemisk undersøgelse. Den samlede opgørelse over politiets beslaglæggelser af narkotika fremgår af politiets egen hjemmeside.

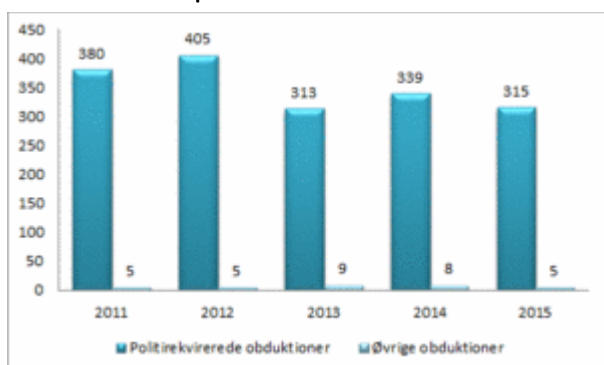
For yderligere information om indholdet af narkotika på gadeplan i Danmark henvises til instituttets publikationer på området.



Obduktioner

Hovedparten af instituttets obduktioner bliver udført på begæring af politiet, enkelte udføres for Den Uafhængige Politiklagemyndighed, for Arbejdsskadestyrelsen eller forsikringsselskaber.

Obduktioner pr. år



Øvrige obduktioner = Obduktioner begæret af f.eks. Arbejdsskadestyrelsen, forsikringsselskaber og private

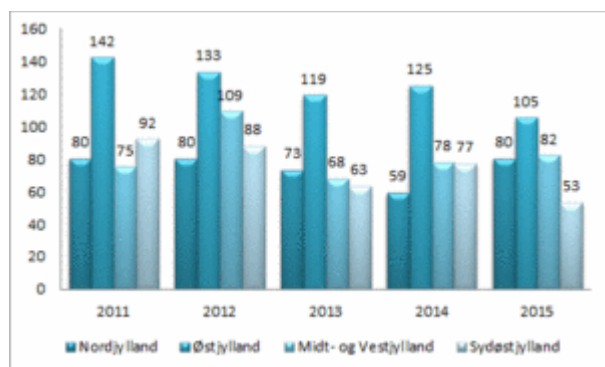
Retslægelige obduktioner i 2015

<u>Obduktion begæret af</u>	<u>antal</u>
Politiet	315
Den Uafhængige Politiklagemyndighed	3
Arbejdsskadestyrelsen	2
I alt	320

Obduktioner fordelt på politikredse

Ny politikreds	Tidligere politikreds	Begæret af politi og uafhængig politiklage-myndighed	Begæret af Arbejdsskade-styrelsen og forsikringsselskab	Obduktioner i alt
Nordjylland 80	Aalborg	58		58
	Frederikshavn	1		1
	Hjørring	19	1	20
	Hobro	1		1
Østjylland 105	Randers	37		37
	Aarhus	68		68
	Herning	21		21
	Holstebro	15		15
	Ringkøbing	1		1
Midt- og Vestjylland 82	Silkeborg	11		11
	Skive	6		6
	Thisted	14	1	15
	Viborg	13		13
	Billund	2		2
	Fredericia	3		3
	Horsens	15		15
Syddøstjylland 53	Kolding	9		9
	Skanderborg	2		2
	Vejle	22		22

Udvikling gennem de senere år



Kønsfordeling

Kønsfordeling af obduktioner

Køn	antal
Mænd	223
Kvinder	97

Døds måder

Obduktionerne fordeler sig på følgende døds måder:

Døds måder	antal obduktioner
Naturlig død	129
Ulykke	122
Selv mord	33
Drab/vold	15
Uoplyst	21

Drab/vold

I instituttets materiale er inkluderet egentlige drab, også krigshandlinger, samt vold med døden til følge, men derimod ikke uagtsomt manddrab, der sædvanligvis klassificeres som ulykke.

Drabsmetoder	Antal obducerede
Skarp vold	7
Stump vold	3
Kvælning	1
Skud	1
Påkørsel	3

Kønsfordeling

Køn	antal
Mænd	9 (heraf et barn på 4 år)
Kvinder	6

Alder

Ofrenes alder var fra 4 til 93 år.

Udvikling gennem de senere år

Årstal	antal drab obduceret ved instituttet
2015	15
2014	15
2013	13
2012	7
2011	9
2010	13
2009	18

Selv mord

En mindre del af instituttets obduktioner vedrørte selvmord. Obduktionsindikationen er ofte differentialdiagnosen mellem selvmord og anden dødsårsag, dødfundne uden sikker dødsårsag, men også tilfælde, hvor der er mistanke om, at læger har udskrevet medikamenter i for store mængder til suicidalfarlige personer.

Selv mordsmetoder

Metode	antal
Forgiftning*	7
Drukning	6
Hængning m.m.	6
Stik/snit	3
Skud	4
Kvælning	3
Andet	4
I alt	33

*Forgiftningerne er overvejende forårsaget af medikamenter eller narkotika, medens relativt få er tekniske gifte, herunder kulilteforgiftninger (biludstødningsgas).

Kønsfordeling

Køn	antal
-----	-------

Mænd	23
------	----

Kvinder	10
---------	----

Alder

Ofrenes alder var fra 21 til 78 år.

Ulykker

Ulykkestype	antal obducerede
Forgiftning med medikamenter og narkotika	53
Forgiftning med alkohol m.m.	5
Forgiftning med luftformige st. (kulilte)	12
Trafikulykker	12
Fald	9
Lægelige ulykker/komplikationer	4
Drukning	7
Andre	8
I alt	122

Kønsfordeling

Køn	antal
-----	-------

Mænd	93
------	----

Kvinder	29
---------	----

Alder

Ofrenes alder var fra 19 til 90 år.

Trafikulykker

Antallet af dødsofre ved trafikulykker har været faldende gennem flere år og er fortsat faldende, men kun relativt få af disse ofre obduceres. Ifølge ligsynsloven skal der foretages obduktion ved strafbare forhold, herunder også uagtsomt manddrab i trafikken, eller hvor der er tvivl om dødsårsagen (ulykke eller naturlig død).

Fordeling af ofre	antal obducerede
Fører af motorkøretøj	5
Passager i motorkøretøj	1
Fører af motorcykel	3
Fodgænger	1
Cyklist	2
I alt	12

Narkomandødsfald

Narkomandødsfald udgør et væsentligt samfundsmæssigt problem. Justitsministeriet udstedte i 1971 et cirkulære, hvor det blev foreskrevet, at der skulle foretages obduktion og retskemisk undersøgelse ved dødsfald, der skete i forbindelse med narkotikamisbrug. Det vil sige at stort set alle narkomaner obduceres, og man har her fået et værdifuldt instrument til at følge situationen på narko-området.

Ved narkoman forstås personer, som har eller har haft et misbrug af narkotiske stoffer, eller hvor der ved retskemisk undersøgelse er påvist forekomst af et ikke lægeordineret narkotisk middel.

Dødsårsager for personer med narkotikamisbrug obduceret ved Institut for Retsmedicin

Dødsårsag	2011	2012	2013	2014	2015
Drab	2	1	4	2	3
Naturlig død	23	14	5	16	18
Selv mord	6	3	4	6	5
Ulykke	71	53	49	55	45
Uoplyst	16	6	8	7	6
I alt	118	77	70	86	77

Dødsårsag for personer med narkotikamisbrug obduceret ved Institut for Retsmedicin

Dødsårsag	2011	2012	2013	2014	2015
Andre systemiske lidelser	3	1	2	0	1
Forblødning	5	2	3	1	4
Forgiftning	71	52	53	55	41
Hjerne-/nervesystem	6	0	1	2	1
Hjerte-/karlidelse	6	6	0	8	9
Hormonale lidelser	0	1	0	0	1
Iltmangeltilstande	2	2	3	3	3
Kuldepåvirkning	0	0	0	0	1
Lunge-/luftvejslidelse	15	8	4	4	7
Mave-/tarmkanalslidelse	1	1	0	0	1
Multiple svære traumer	0	0	1	3	0
Sepsis	0	0	0	2	1
Traumatiske tilstande	3	2	0	4	3
Ukendt dødsårsag	6	2	3	2	2
Uspecificeret tilstand	0	0	0	1	0
Forbrænding	0	0	0	1	1
I alt	118	77	70	86	77

Uoplyst

De tilfælde, hvor døds måden ikke kunne fastslås med sikkerhed, drejer sig væsentligst om forgiftningstilfælde, hvor det kan være vanskeligt at afgøre, om der foreligger ulykke ved overdosering eller selvmord.

Naturlig død

Naturlig død udgør en stor gruppe af Institut for Retsmedicins obduktioner. Det drejer sig om sager vedrørende pludselig uventet død, dødfundne, erhvervssygdomme og dødsfald i tilslutning til lægelig behandling, hvor der ikke foreligger en uheldig hændelse eller fejl.

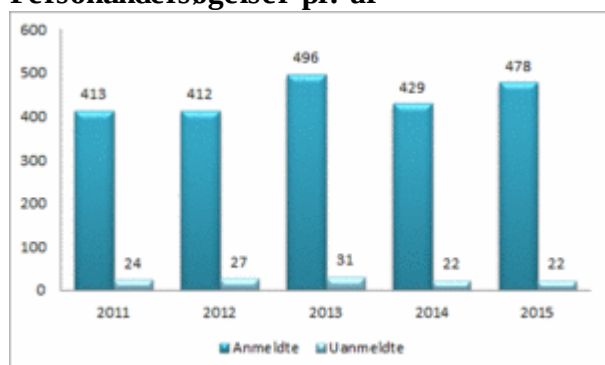
Kardiovaskulære lidelser har givet anledning til de fleste dødsfald, men også alkoholbetingede lidelser, blandt andet ketoacidose, forekommer hyppigt. Dødsfald som følge af komplikationer til diabetes ses ligeledes jævnligt i denne gruppe.

Pludselig spædbarnsdød uden kendt årsag (SIDS) er blevet sjælden; dette er i overensstemmelse med erfaringer fra de øvrige nordiske lande.

Personundersøgelser

Undersøgelse af volds- og voldtægts ofre, sigtede (personundersøgelser) i straffesager samt undersøgelse af ofre for tortur udgør en væsentlig del af Institut for Retsmedicins virksomhed. Personundersøgelserne repræsenterer et udvalgt materiale, idet politiet rekvirerer retsmedicinsk undersøgelse primært efter overtrædelse af straffeloven og i mindre grad efter læsionernes sværhedsgrad. Sagerne bliver derfor præget af forbrydelser mod kønssædeligheden og grovere voldssager, specielt med greb om halsen. De lettere voldssager undersøges af læger på skadestuer og af alment praktiserende læger, som udsteder en politiattest.

Personundersøgelser pr. år



Anmeldte = politianmeldte personundersøgelser

Uanmeldte = ikke-politianmeldte personundersøgelser

Rekvirent og sted

Hvor foretages de ikke-politianmeldte personundersøgelser?

Rekvirent	Undersøgelsessted	Antal
Center for Voldtægts ofre, Region Midt	Center for Voldtægts ofre, Aarhus Universitetshospital	19
Center for Voldtægts ofre, Region Nord	Regionalforsnit Aalborg Sygehus	3
I alt		22

Fordeling af sigtede og forurettede

Fordeling af politianmeldte personundersøgelser

- Sigtede: 171
- Forurettede: 307

Sigtede

- Mænd: 153
- Kvinder: 18
- Alder: 15-70 år

Sigtede	Antal	Sagstype	Antal undersøgte
Voksne	171	Voldssag	99
		Sædelighedssag	55
		Anden kriminalitet	17
		(overvejende brandstiftelse)	

Forurettede

- Mænd: 96
- Kvinder: 161
- Dreng: 12
- Piger: 38

Forurettede	Antal	Sagstype	Antal undersøgte
Voksne	257	Voldssag (stump og skarp vold, skud og kvælning)*	120
		Sædelighedssag	126 (4 mænd og 122 kvinder)
		Anden kriminalitet	11
Børn	50	Voldssag	19
		Sædelighedssag	31 (3 drenge og 28 piger)

*Motivet til en del af disse sager kan også være af seksuel karakter.

Fordeling på politikredse

Hvor foretages de politianmeldte personundersøgelser?

Rekvirent	Undersøgelsessted	Antal
Østjyllands politi	Institut for Retsmedicin	50
	Center for Voldtægtsofre, Aarhus Universitetshospital	41
	Børnecentret, Skejby Sygehus (CBO)	7
	Regionalafsnit Herning Politigård	1
	Andet (eks. undersøgelse på sygehusafdeling)	27
Sydøstjyllands politi	Institut for Retsmedicin	42
	Center for Voldtægtsofre, Aarhus Universitetshospital	12
	Børnecentret, Skejby Sygehus (CBO)	4
	Center for Voldtægtsofre, Kolding Sygehus	12
	Regionalafsnit Herning Sygehus	1
	Andet (eks. undersøgelse på sygehusafdeling)	21
Nordjyllands politi	Institut for Retsmedicin	4
	Regionalafsnit Aalborg Politigård	50
	Regionalafsnit Aalborg Sygehus	41
	Børnecentret, Skejby Sygehus (CBO)	17
	Center for Voldtægtsofre, Aarhus Universitetshospital	6
	Andet (eks. undersøgelse på sygehusafdeling)	11
Midt- og Vestjyllands politi	Institut for Retsmedicin	15
	Regionalafsnit Herning Politigård	27
	Regionalafsnit Herning Sygehus	26
	Regionalafsnit Aalborg Politigård	3
	Regionalafsnit Aalborg Sygehus	3
	Center for Voldtægtsofre, Aarhus Universitetshospital	15
	Børnecentret, Skejby Sygehus (CBO)	13
	Andet (eks. undersøgelse på sygehusafdeling)	27
Andet politi (Fyns Politi)	Center for Voldtægtsofre, Aarhus Universitetshospital	1
	Regionalafsnit Aalborg Sygehus	1
I alt		478

Retstoksikologiske undersøgelser

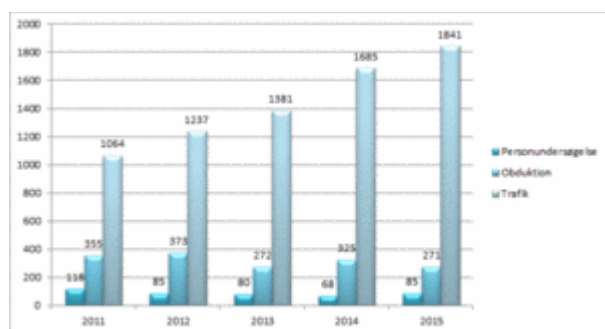
Afdeling for Retskemi udfører avancerede retstoksikologiske undersøgelser for lægemidler og misbrugsstoffer. Analyserne udføres hovedsageligt i biologisk materiale, hvor blod, urin og levervæv er det hyppigst anvendte.

Rekvisitionerne fordeler sig i tre typer af sager:

- Færdselssikkerhed
- Obduktion
- Personundersøgelse

Til hver obduktionssag udarbejdes en individuel toksikologisk vurdering, hvor der tages stilling til de fundne stoffers koncentration, farmakokinetik og farmakodynamik samt deres betydning for dødsfaldet. Herudover ydes rådgivning til afdelingens rekvirenter.

Udvikling gennem de senere år



Andre ydelser

Fremmøde i retten

Statsadvokater og Anklagemyndighed samt forsvarsadvokater anmoder ofte om, at retsmedicinere møder i retten som sagkyndige vidner. Det drejer sig om såvel sager vedrørende obduktioner og personundersøgelser som om enkelte udtalelsessager. Fremmøde i retten er ikke alene af betydning for denne, men også for obducenterne og retskemikerne i det videre arbejde samt for kvalitets sikringen af det retsmedicinske arbejde.

Udtalelsessager

Sekundær vurdering af sager til retsligt brug bør principielt foretages af Retslægerådet, men instituttet modtager hvert år et antal sager fra Anklagemyndigheden (politi og statsadvokat) til udtalelse, hyppigt en vurdering af politiattester udstedt af ikke-retsmedicinere. Dette materiale er ofte mangelfuldt eller spinkelt, og det anbefales, at disse undersøgelser primært foretages af retslæger og ikke af skadestue- eller praktiserende læger – især i sager, hvor der er sket overtrædelse af de grovere straffelovsbestemmelser.

Et offer for en seksuel forbrydelse kan uden forudgående henvendelse til politiet anmode om undersøgelse ved et Center for Voldtægtsofre. Såfremt der senere ønskes indgivet sekundær anmeldelse til politiet, afsender instituttet den allerede udfærdigede erklæring til retslig brug samt indsender eventuelt materiale til DNA analyse m.v. efter aftale med politiets efterforsker.

Konferencer og kurser

Videnskabelige konferencer, symposier og møder

Institut for Retsmedicin præsenterer hvert år sin forskning ved nationale og internationale konferencer, symposier og møder. Af tabellen herunder fremgår ved hvilke videnskabelige begivenheder instituttet var repræsenteret i det forgangne år.

ARRANGØR	TITEL	STED
Nordic Conference on Forensic Medicine	Karolinska Institutet	Stockholm
ISFRI	University of Leicester	Leicester

Kompetenceudvikling

Instituttets medarbejdere deltager løbende i kompetenceudviklende aktiviteter. Herunder angives de væsentligste kurser, som personalet har gennemført det seneste år.

ARRANGØR	TITEL	STED
Aarhus Universitet	Excel grundlæggende	Aarhus
Aarhus Universitet	Pure, opdatering	Aarhus
Aarhus Universitet	Aurus, opdatering	Aarhus
Aarhus Universitet	Auhra, opdatering	Aarhus
Aarhus Universitet	InDesign – grundlæggende	Aarhus
Aarhus Universitet	IndFak kursus	Aarhus
Aarhus Universitet	Rekvirent workshop	Aarhus
Universiteternes arbejdsmiljøkonf.	2 dages kursus	København